

ФІНАНСОВА СТАБІЛЬНІСТЬ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ

Радецька О.В., Саміна К.О., студ. гр. А-354 (ДАС)

Науковий керівник – Євдокімова О.М., ст. викладач (кафедра Економіки та підприємництва, Одеська державна академія будівництва та архітектури)

Анотація. Ця стаття досліджує поняття фінансової стабільності та її важливість для економічного розвитку. Вона аналізує ключові аспекти фінансової стабільності, включаючи фінансову систему, банківську сферу та фінансові ринки. Зокрема, стаття розглядає роль центральних банків у забезпеченні фінансової стабільності та їх інструменти управління грошовою політикою.

Актуальність проблеми. Проблема фінансової стабільності та її впливу на розвиток економіки надзвичайно актуальна в сучасному світі через нестабільність, швидкі зміни на ринках, взаємозалежність економік, розвиток фінансових технологій та загальну економічну невпевненість. Забезпечення фінансової стабільності та розуміння її впливу на економічний розвиток залишаються ключовими завданнями для сучасного світу.

Аналіз досліджень. Тему фінансової стабільності широко розглянуто в статтях, наукових виданнях та інтернет джерелах. Стратегічні напрями забезпечення фінансової стабільності підприємств розглянуто у роботі Олійника Л.В. [4]. Фінансову стабільність розглянуто у роботі Чирак І. [1]. Сутність та особливості прояву фінансової стабільності розкрито в науковій статті Пшик Б.І. [2]. Фінансове планування та фінансова стабільність підприємств розкрита в науковій праці Білої О.Г. [3]. Основні аспекти фінансової стабільності в сучасних умовах розглянуто у роботі Коробова Ю.В. та Петрика О.І. [5].

Завдання дослідження: на основі використаної літератури виявити аспекти, сутність та особливості фінансової стабільності, які напрями впливають на розвиток економіки.

«Фінансова стабільність» є складним та суперечливим поняттями в дослідженнях зарубіжної та японської економіки. Вітчизняні та зарубіжні науковці, аналітики та експерти міжнародних фінансових інституцій провідних економік світу. Світова фінансова криза 2008-2009 років наочно продемонструвала, що жодна країна в глобалізованому світі не застрахована від фінансових криз, пов'язаних з нестабільністю її фінансово-економічної системи. Значні економічні втрати від кризових явищ підвищують потребу в дослідженнях, спрямованих на виявлення передкризових ризиків та вжиття активних заходів для їх попередження або пом'якшення. Водночас, поняття «стійкість» та «стабільність» вважаються одними з найважливіших умов розвитку національної економіки [1].

Під фінансовою стабільністю розуміють стан рівноваги у функціонуванні системи, за якого фінансова система ефективно виконує свої основні економічні функції. Вона може робити це навіть у часи серйозних структурних змін. Сстійкість – одне з найважливіших понять в економічній теорії. Це одна з ключових концепцій економічної рівноваги. Сстійкість – це здатність адаптуватися до мінливого середовища, внутрішніх випадкових або цілеспрямованих змін. Втрата стійкості – це суттєва зміна параметрів системи, зовнішніх впливів, внаслідок суттєвої або якісної несумісності з існуючими системами впливу, наприклад порушення зв'язків та зміна їх структури [1].

Не заперечуючи значущості впливу вищезазначених факторів у забезпеченні економічної стійкості важливу роль відіграють органи державної влади, навіть за рахунок визначених ресурсів та заходів. Саме вони повинні сприяти економічному відродженню та допомагати секторам, галузям і регіонам стабілізувати своє становище та адаптуватися до нових обставин.

Фінансова стабільність може нести: системний характер (вона виникає як синергетичний результат взаємодії фінансових установ, фінансових ринків та інфраструктури, а також фінансових відносин, які виникають у сфері реальної економіки);

множинність можливих станів (фінансова стабільність – не єдиний зафіксований стан, а діапазон можливих значень, кожному з яких характерний певний «запас міцності» фінансової системи); відносний характер (оскільки завжди існує теоретична ймовірність настання фінансової дестабілізації навіть у найбільш стійких фінансових системах); динамічний аспект (при наявності фінансової стабільності у поточний період часу існуючі ризики визначені і оцінені належним чином. Правильна оцінка ризиків, які можуть проявити себе у майбутньому, дає змогу забезпечити фінансову стабільність, якщо не виникають неочікувані або суттєві негативні макроекономічні чи фінансові шоки); базування на довірі до фінансової системи (без довіри до фінансових установ, ринків, інструментів, фінансової інфраструктури не може бути фінансової стабільності); здатність повністю абсорбувати негативні шоки всередині фінансової системи (відсутність негативного впливу на реальну економіку зі сторони фінансової системи в стані фінансової стабільності) [2].

Слід зазначити, що досягається фінансова стабільність налагодженням ритмічної й ефективної роботи підприємства, завдяки вмілому управлінню виробничими фондами і джерелами їх формування. Цьому сприяють: розроблення економічно обґрунтованого бізнес-плану і його невід'ємної складової – фінансового плану; контроль і аналіз виконання бізнес-плану, зокрема фінансового плану; вжиття конкретних заходів щодо фінансово-господарської стабілізації [3].

У контексті фінансової стабільності особливу роль має відігравати фінансове планування, оскільки воно пов'язане з ресурсними факторами, а саме з формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів та отриманням вигоди на вкладений в господарську діяльність капітал. Саме в процесі фінансового планування економічно обґрунтовується потреба підприємства в капіталі для того, щоб бізнес-план прогнозував обсяги господарської діяльності, ув'язував їх з наявними та реалізованими фінансовими ресурсами і створював передумови для фінансової стійкості підприємства [3].

У процесі бізнес-планування основна увага приділяється доходам, витратам і прибутку. Отже, прибутковою є та діяльність, яка забезпечує виконання плану реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), економію витрат, мінімізацію невиробничих втрат та отримання прибутку від іншої операційної діяльності. Рівень витрат, пов'язаних з реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг) та управлінням основними напрямками діяльності, суттєво відрізняється. Слід зазначити, що комплексне фінансове планування вимагає спеціалізованого підходу. У процесі розробки плану та контролю за його виконанням фінансові працівники повинні враховувати всі різноманітні напрямки фінансово-господарської діяльності підприємства [3].

Під час кризи компанії все ще можуть досягти фінансової стабільності, здійснивши низку дій, таких як: ліквідувати поточну неплатоспроможність підприємства; відновити фінансову стійкість (у короткостроковій перспективі); відновити фінансову стійкість (у короткостроковій перспективі). Слід зазначити, що загрози та ризики фінансовій стабільності на макрорівні проектуються і на мікрорівень. На сьогодні ризики нестабільності є численними. Зокрема, важливими загрозами є зростання інфляції, девальвація національної валюти, зростання зовнішнього боргу, ресурсні обмеження, зростання цін, зростання вартості паливно-енергетичних ресурсів, зростання тарифів, дестабілізація прав власності.

Забезпечення фінансової стабільності в умовах кризи вимагає принципово нового підходу до управління фінансовою системою. Нові управлінські підходи до підтримання збалансованості фінансової системи (підвищення здатності акумулювати та ефективно розподіляти фінансові ресурси), підвищення стійкості (зменшення залежності від зовнішніх впливів). До стратегічних механізмів забезпечення фінансової стабільності належать досягнення фінансової стабільності. Найважливіший етап управлінського циклу та елементу правлінської діяльності слугує інструментом для прийняття обґрунтованих та якісних рішень в управлінні фінансовою стійкістю підприємства. Аналіз фінансової стійкості це метод детального вивчення фінансового стану підприємства, ефективності та прибутковості його діяльності, виявлення недоліків і резервів. Послідовне пояснення має перетворитися на

позитивний та ефективний інструмент демонстрації стратегії управління фінансами підприємства і стати засобом активного та оперативного регулювання та координації фінансових процесів [4].

З огляду на вищезазначене, можна виділити засоби досягнення фінансової стійкості на підприємствах. Серед них можна виділити наступні: пошук оптимального співвідношення між власним і позиковим капіталом; впровадження оперативних механізмів забезпечення фінансової стійкості, спрямованих на оптимізацію ліквідності, зменшення фінансових зобов'язань та збільшення грошових активів, що забезпечують ці зобов'язання; оптимізувати збутову політику шляхом забезпечення високої якості продукції та встановлення цін, нижчих за середньо галузеві; розширити ринок збуту; продаж надлишкових виробничих та невиробничих активів, а також продаж через лізинг. В результаті підвищується ліквідність та стає доступним довгострокове та короткострокове фінансування поточної діяльності; розробка та виробництво нових видів продукції, які стабілізують та покращують фінансовий стан компанії [4].

Водночас, основними втратами через фінансову нестабільність є: негативний вплив на економіку (викривлення розподілу капіталу, згорання кредитування), високі економічні витрати: прямі (бюджетні та податкові витрати, пов'язані з подоланням банківської кризи), (екстрені заходи з підтримки ліквідності, соціалізація (банківських) збитків), непрямі (втрати, пов'язані з уповільненням економічного зростання [5].

Висновок. Проблема фінансової стабільності та її вплив на розвиток економіки є крайньоважливою і актуальною у сучасному світі. Фінансова стабільність стає ключовим фактором для ефективного функціонування економічних систем. Фінансова стабільність не тільки запобігає виникненню криз, але й стимулює економічний зростання та розвиток. Коли учасники економіки відчують впевненість у стабільності фінансової системи, вони більш схильні до інвестицій та розширення бізнесу, що сприяє створенню нових робочих місць та підвищенню життєвого рівня. Фінансова стабільність має важливе значення для залучення інвестицій та розвитку нових галузей економіки. Коли інвестори відчують впевненість у стабільності фінансового середовища, вони більш схильні до вкладення капіталу у розвиток інноваційних проєктів та нові технології, що сприяє зростанню продуктивності та конкурентоспроможності економіки в цілому. Нестабільність може призвести до серйозних кризових ситуацій, які негативно впливають на розвиток суспільства. Забезпечення стабільності фінансової системи та формування відповідної політики регулювання є важливим завданням для держав та міжнародних організацій. Нестабільність фінансових ринків, швидкі зміни у глобальній економіці та взаємозалежність країн вимагають постійного моніторингу та адаптації фінансових стратегій. Розуміння і управління фінансовою стабільністю має величезне значення для досягнення економічного процвітання та соціального добробуту. Це вимагає спільних зусиль від усіх зацікавлених сторін, включаючи державні органи, фінансові установи та громадські організації. Тому важливо продовжувати досліджувати та розуміти механізми фінансової стабільності та впливу економіки для подальшого прогресу та процвітання суспільства.

Література:

1. Чирак І. Фінансова стабільність, фінансова нестабільність і фінансова стійкість економіки. Світ фінансів. 2020 р. Вип.2. с. 115-125.
2. Пшик Б.І. Фінансова стабільність: сутність та особливості прояву. Вісник СевНТУ: збірник наукових праць. Севастополь. 2013 р. Вип.138. с. 91-96.
3. Біла О.Г. Фінансове планування і фінансова стабільність підприємств. Фінанси України. 2007 р. Вип. 4. с. 112-118.
4. Олійник Л.В. Стратегічні напрями забезпечення фінансової стабільності підприємства. Фінанси, облік, банки. Вінниця.2017р. Вип.1. с. 118-124.
5. Колобов Ю.В., Петрик О.І. Основні аспекти фінансової стабільності в сучасних умовах. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2012 р. Том 1, Вип.12.